

12 Agregátní nabídka v krátkém období

Cíle vyučovací hodiny

V rámci výuky se studenti seznámí s konceptem agregátní nabídky v krátkém období, která vysvětluje, jak firmy reagují změnami v objemu nabízené produkce na změny v míře inflace a v inflačních očekáváních. Výklad je veden tak, aby byl student schopen pochopit průběh krátkodobé agregátní nabídky, a to i v souvislosti s předchozí problematikou Phillipsovy křivky a Okunova zákona. Výklad je spojen s přístupem nové keynesovské ekonomie, který akcentuje cenové strnulosti a význam inflačních očekávání. Je důležité, aby si studenti uvědomili význam pomalu se přizpůsobujících cen v rámci převládajících teorií. Cílem hodiny je, aby studenti byli schopni vysvětlit průběh krátkodobé agregátní nabídky na základě cenových strnulostí a inflačních očekávání. Následně tak studenti mohou interpretovat chování a rozhodování firem o velikosti nabízené produkce v krátkém období. Cílem hodiny je také, aby studenti byli schopni vysvětlit změny v agregátní nabídce v krátkém období, kde důležitou roli mají inflační očekávání, pozice ekonomiky v ekonomickém cyklu (produkční mezera) a vliv nabídkových šoků. Následně tak budou studenti schopni využít tyto znalosti pro určení krátkodobé a dlouhodobé makroekonomické rovnováhy, případně interpretovat vliv hospodářské politiky na reálný ekonomický vývoj.

Po vyučovací hodině bude student schopen:

- vyhodnotit průběh agregátní nabídky a její souvislost s jinými makroekonomickými ukazateli (inflačními očekáváními, produkční mezerou, mírou nezaměstnanosti)
- vyhodnotit vliv cenových strnulostí (pomalu se přizpůsobujících cen) na rozhodování o nabízené produkci a zdůvodnit vliv cenových strnulostí v krátkém období na inflační očekávání
- vyhodnotit teoretické koncepty, které vysvětlují cenové strnulosti a vysvětlit jejich význam pro reálné ekonomické jevy
- vyhodnotit vliv jednotlivých faktorů (inflačních očekávání, produkční mezery, nákladových šoků) na změny v agregátní nabídce

Metody výuky

Základem výuky je studium zadané literatury – jednak učebnice a jednak několika doporučených článků, případně webových zdrojů. Studenti si tak mohou ověřit získané znalosti a mohou analyzovat veřejně dostupná data věnovaná problematice cenových strnulostí, inflačních očekávání, produkční mezery, případně vlivu nákladových šoků v reálné ekonomice.

Hodnocení studentů

Studenti jsou hodnoceni během semestru na základě průběžných testů a na konci semestru formou ústní zkoušky.

Literatura

Povinná

Soukup, J., Pošta, V., Neset, P., Pavelka, T. (2018) Makroekonomie. 3. aktualizované a doplněné vydání. Management Press.

Kapitola se věnuje problematice krátkodobé agregátní nabídky, která umožňuje vysvětlit rozhodování firem o objemu nabízené produkci na makroekonomické úrovni. Základem této kapitoly je vysvětlení průběhu krátkodobé agregátní nabídky na základě cenových strnulostí, resp. vysvětlit skutečnost, že ceny se nemění okamžitě a nereagují proporcionalně na změny v agregátní poptávce.

V první části kapitoly je výklad zaměřen na příčiny pomalého přizpůsobení cen prostřednictvím nejvýznamnějších teoretických koncepcí („menu cost“, koordinační selhání, implicitní cenové

kontrakty, explicitní mzdové kontrakty, teorie efektivnostních mezd). Druhá část kapitoly se zabývá odvozením a průběhem krátkodobé agregátní nabídky. Je zdůrazněn vliv inflačních očekávání, pozice ekonomiky v ekonomickém cyklu (produkční mezery) a vliv nákladových šoků na krátkodobou agregátní nabídku.

Doporučená

Fabiani, Silvia et al.: The pricing behavior of firms in the euro area: New survey evidence. In European Central Bank : Working Paper Series, no. 535/ October 2005

Článek o výsledku výzkumu, který byl zaměřen na provádění cenových změn v zemích Eurozóny v letech 2003 a 2004 (výzkum se týkal firem z devíti zemí Eurozóny, které vytvářeli 94 % HDP Eurozóny, dotazováno bylo přibližně 11 000 firem). Z uvedeného průzkumu vyplynulo, že 66 % firem měnilo svoje ceny maximálně 1 x ročně. Z uvedeného průzkumu také vyplynulo, že firmy v sektoru služeb měnily ceny méně často než v jiných sektorech. Na frekvenci změn cen mělo vliv také konkurenční prostředí: čím byla konkurence větší, tím firmy častěji měnily ceny. *Článek je volně přístupný na webových stránkách Evropské centrální banky:*

<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp535.pdf?97de0031adf0ce431c627637d57ff6f0>

Mankiw, N. Gregory.: Small menu costs and Large Business Cycles: A Macroeconomic Model of Monopoly. Quarterly Journal of Economics 1985

Článek vysvětluje pomalé cenové přizpůsobení a jeho „výhodnost“ pro firmy při rozhodování o nabízené produkci. Koncepte menu cost, kterou prezentuje americký ekonom N. G. Mankiw, je reprezentována transakčními náklady, které jsou spojené s přizpůsobením cen pod vlivem změn agregátní poptávky. Těmito náklady se např. rozumí náklady na vytištění nových katalogů, na informování o změnách cen, na reklamu spojenou se změnami cen apod. *Článek je přístupný na webu JStore na adrese* <http://www.jstor.org/stable/1885395>

Laurence Ball and David Romer: Sticky Prices as Coordination Failure, The American Economic Review, Vol. 81, No. 3 (Jun., 1991), pp. 539-552

Článek se zabývá problematikou koordinačních selhání v prostředí nedokonalých informací a tzv. principiální nejistoty firem. Koordinační selhání jsou spojena s „menu cost“ a vytvářejí tak cenové rigidity. Nominální cenové rigidity tak mohou vznikat na základě koordinačních selhání. Rozhodování firem v nedokonalé konkurenci je spojeno se strategickým rozhodováním v interakci s ostatními firmami a rozhodnutí firem je podmíněno vnímáním, jak se zachovají ostatní firmy při rozhodnutí o změně ceny. Tendence neměnit ceny je zpravidla determinována obavou neučinit tento krok jako první. Článek je přístupný na adrese JStore: <http://www.jstor.org/stable/2006517>

Česká národní banka – Zpráva o inflaci

Pravidelná (čtvrtletní) publikace Česká národní banky, která zachycuje a hodnotí předchozí vývoj české ekonomiky a poskytuje makroekonomický výhled do budoucna. Publikace zahrnuje klíčové makroekonomické ukazatele, jejich analýzu a vývoj. Zpráva zachycuje zejména faktory, které mají dopad na vývoj míry inflace v současnosti, ale zejména v budoucnu a vývoj inflačních očekávání. Na základě Zprávy o inflaci si mohou studenti ověřit svoje znalosti získání studiem. Aktuální zpráva je dostupná na webových stránkách ČNB: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/

Ministerstvo financí ČR – Makroekonomická predikce

Pravidelná publikace Ministerstva financí ČR, která hodnotí ekonomický vývoj ČR a výhled do budoucna. Publikace hodnotí vývoj měnové politiky, potenciálního produktu, produkční mezery a pozice české ekonomiky v ekonomickém cyklu. Na základě aktuální makroekonomické predikce si mohou studenti ověřit svoje znalosti získání studiem. Aktuální zpráva je dostupná na webových stránkách MFČR: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>.

Shrnutí problematiky

První část kapitoly se věnuje vysvětlení agregátní nabídky a rozdílu mezi krátkodobou a dlouhodobou agregátní nabídkou. Výklad je propojen s předchozími kapitolami, které věnovaly pozornost problematice Phillipsovy křivky a Okunova zákona. Prostřednictvím těchto spojení je následně algebraicky odvozena krátkodobá křivka agregátní nabídky. Odvození krátkodobé agregátní nabídky je postaveno na skutečnosti, že nabízená produkce se proporcionálně nepřizpůsobuje změnám v agregátní poptávce, ale přizpůsobuje se postupně (změny cen jsou v reakci na změny agregátní poptávky pomalé). Krátkodobá agregátní nabídka je tak odvozena na základě pomalu se přizpůsobujících se cen. V dalším textu se věnuje proto pozornost teoriím, které pomalé přizpůsobení cen vysvětlují. Jako první je uváděná teorie menu cost (transakční náklady spojené se změnou cen), následně koordinační selhání a implicitní cenové kontrakty. Pozornost se věnuje také strnulostem na trhu práce (dlouhodobé dohody o mzdách) vzhledem ke skutečnosti, že mzdy tvoří významnou část nákladů firem. Cílem vysvětlení cenových a mzdových strnulostí je detailně popsat a zdůvodnit průběh krátkodobé křivky agregátní nabídky.

Druhá část kapitoly graficky znázorňuje průběh krátkodobé křivky agregátní nabídky v závislosti na vývoji míry inflace. Je zde zdůvodněn sklon křivky agregátní nabídky, který je determinován cenovými nepružnostmi. Důležitou součástí tohoto výkladu jsou i změny agregátní nabídky zejména pod vlivem inflačních očekávání ekonomických subjektů. Výklad je směřován k rozlišení jednotlivých typů inflačních očekávání a jejich dopadu na vývoj agregátní nabídky. Dalším faktorem, který ovlivňuje vývoj krátkodobé agregátní nabídky, jsou nabídkové šoky, jejichž vysvětlení je důležité pro pochopení souvislostí ve změnách produkce a míře inflace uvedené v následující kapitole. Závěrem je analyzován vliv produkční mezery, který představuje citlivý faktor pro vývoj krátkodobé agregátní nabídky.